

Olimpiada Republicană la Economie, ediția 2024
Clasa a XII-a. Timp acordat: 180 min.
RĂSPUNSURI

I. Completați definițiile categoriilor economice (1,5 p.)		
1.	Contribuție bănească obligatorie și cu titlu nerambursabil, datorată, conform legii, statului de către persoanele fizice și juridice pentru veniturile care le obțin sau pentru averea posedată _____ Impozitul	1,5
2.	Exprimă drepturile legale ce rezultă din activitatea creativă desfășurată în diferite domenii. _____ Proprietatea intelectuală	1,5
3.	Tablou statistic sub forma contabilă care înregistrează sistematic ansamblul fluxurilor reale, financiare și monetare intervenite între rezidenții unei economii și restul lumii, în decurs de un an. _____ Balanță de plăți	1,5
4.	Ansamblu de decizii referitor la modificarea ofertei monetare, orientate spre asigurarea stabilității prețurilor și optimizarea nivelului ratei dobânzii în vederea asigurării echilibrului monetar. _____ politica moneta-creditară	1,5
II. Indicați valoarea de adevăr a următoarelor afirmații, argumentați răspunsul. (2p.) <i>(Indicarea răspunsului corect – 1 p., argumentarea răspunsului – 1 p.)</i>		
1.	Dezvoltarea economică și creșterea economică reprezintă concepte similare. Adevărat / Fals <i>Dezvoltarea economică abordează aspectul calitativ al nivelului de trai (IDU, Indicele fericirii, speranța de viață, nivel de trai, etc), cel de creștere aspectul cantitativ (PIB, etc) Creșterea economică se concentrează pe mărimea și ritmul creșterii economice, dezvoltarea economică implică o perspectivă mai largă asupra progresului unei societăți, luând în considerare aspecte sociale, umane și de mediu în afara creșterii strict economice.</i>	2
2.	Dacă masa monetară este mai mică decât valoarea PIB-lui atunci avem insuficiență de masă monetară și putem înregistra inflație (reducerea nivelurilor prețurilor). Adevărat / Fals <i>Se înregistrează deflație(reducerea nivelurilor prețurilor).</i>	2
3.	Principiul „mâinii invizibile” este eficient atunci când intervenția statului în economie este masivă Adevărat / Fals <i>Acest principiu, caracteristic sistemului economiei libere, explică rolul statului în calitate de supraveghere, cu minim de intervenție.</i>	2
4.	Ciclicitatea nu este un defect, ci un mecanism de autoreglare a economiei de piață. Adevărat / Fals	2

	<i>Ciclicitatea poate fi percepută uneori ca un defect al economiei de piață, ea poate fi considerată și un mecanism de autoreglare esențial, care contribuie la corectarea dezechilibrelor, stimularea inovației și eficienței, corectarea erorilor și reechilibrarea pieței</i>	
5.	<p>Valoarea produselor create de cetățenii Republicii Moldova în Italia este inclusă în PIB al Republicii Moldova</p> <p style="text-align: center;">Adevărat / Fals</p> <p><i>Valoarea produselor create de cetățenii Republicii Moldova în Italia nu este inclusă în PIB-ul Republicii Moldova, deoarece PIB-ul măsoară valoarea totală a bunurilor și serviciilor produse pe teritoriul unei țări într-un anumit interval de timp, de obicei, un an.</i></p>	2
6.	<p>Rata naturală a șomajului corespunde funcționării normale a pieței muncii și este asociată cu ocuparea totală a forței de muncă.</p> <p style="text-align: center;">Adevărat / Fals</p> <p><i>Atunci când rata șomajului este la nivelul său natural, aceste forme de șomaj (șomaj structural și fricțional) pot exista, dar economia funcționează la capacitatea sa potențială și inflația este stabilă.</i></p>	2
7.	<p>Majorarea salariilor poate provoca atât inflația prin cerere, cât și inflația prin costuri.</p> <p style="text-align: center;">Adevărat / Fals</p> <p><i>Da, din motiv că salariul este cost pentru firme și venit pentru consumatori, întrădevăr, creșterea salariului poate duce la scăderea ofertei sau la creșterea cererii.</i></p>	2
<p>III. Teste grilă</p> <p>Indicați răspunsurile corecte, argumentând răspunsul. (3 p)</p> <p><i>(Indicarea răspunsului corect – 1 p., argumentarea răspunsului – 2 p.)</i></p>		
1.	<p>Inundațiile au distrus mai multe case în satele din Moldova. Guvernul inițiază un program în valoare de 7 miliarde lei pentru a construi noi case în locul celor distruse. În acest caz:</p> <p>a) PIB scade cu 7 miliarde lei, deoarece face cheltuieli la care nu s-a așteptat; b) PIB crește cu 7 miliarde lei; c) PIB rămâne nemodificat, fiindcă este vorba doar de înlocuirea unor case care au existat; d) PIB rămâne nemodificat, deoarece este vorba doar de niște plăți de transfer.</p> <p><i>Achiziții publice, element al PIB</i></p>	3
2.	<p>Dacă nivelul șomajului natural alcătuiește 5%, numărul șomerilor fricționali – 4 mln. persoane, a șomerilor structurali – 3 mln. persoane, al șomerilor ciclici – 2,8 mln. persoane, nivelul șomajului real va fi:</p> <p>a) 7 %; b) 7,8%; c) 9%; d) 9,8%. e)</p> <p><i>9,8 mln – x%</i> <i>7 mln – 5%.</i></p>	3

3.	<p>Care dintre următoarele afirmații exprimă cel mai bine scopul economiei ca știință?</p> <p>a) studiază utilizarea resurselor în vederea obținerii de bunuri și servicii pentru propria folosință;</p> <p>b) studiază utilizarea banilor în cadrul unei economii;</p> <p>c) studiază distribuția venitului între membrii societății;</p> <p>d) studiază utilizarea resurselor rare, cu întrebuintări alternative, pentru satisfacerea nevoilor nelimitate;</p> <p>e) studiază cererea de bunuri și servicii venită din partea menajelor.</p> <p><i>Dilema resurse limitate-nevoi nelimitate reprezintă esența economiei ca știință.</i></p>	3
4.	<p>Dacă din venitul de 15 mii u.m. se plătește impozit în valoare de 1,5 mii u.m., iar din venitul de 20 mii u.m. - 2 mii u.m., un asemenea impozit este:</p> <p>a) proporțional;</p> <p>b) progresiv;</p> <p>c) regresiv.</p> <p><i>Individul achită aceeași cotă procentuală, de 10%, respectiv este un impozit proporțional</i></p>	3
5.	<p>Datoria publică reprezintă suma anterioarelor:</p> <p>a) cheltuieli publice;</p> <p>b) deficite publice;</p> <p>c) cheltuieli pentru apărarea națională;</p> <p>d) nici un răspuns corect.</p> <p><i>Datoria publică este rezultatul acumulării deficitelor bugetare ale unui stat în timp. Atunci când cheltuielile guvernamentale depășesc veniturile sale, acest deficit trebuie finanțat prin împrumuturi, ceea ce contribuie la creșterea datoriei publice.</i></p>	3
6.	<p>Mărimea maximală a creditelor pe care o poate acorda banca comercială este egală cu:</p> <p>a) depozitele minus rezervele obligatorii;</p> <p>b) depozitele minus rezervele excedentare;</p> <p>c) depozitele minus rezervele efective;</p> <p>d) rezervele obligatorii minus depozitele.</p> <p><i>Acest lucru se datorează faptului că rezervele obligatorii sunt o parte a depozitelor pe care o bancă trebuie să le păstreze în rezervă conform reglementărilor. Deci, mărimea maximă a creditelor pe care o bancă le poate acorda este determinată de depozitele disponibile după deducerea rezervelor obligatorii.</i></p>	3
7.	<p>În care din situațiile de mai jos poate să crească atât consumul, cât și economiile?</p> <p>a) când venitul crește în același ritm cu consumul;</p> <p>b) când venitul crește mai rapid decât consumul;</p> <p>c) când venitul rămâne constant, iar consumul crește;</p> <p>d) când venitul scade, iar consumul rămâne constant.</p> <p><i>Aceasta se datorează faptului că, atunci când venitul crește mai rapid decât consumul, există o creștere netă a disponibilității de fonduri. O parte din această creștere poate fi utilizată pentru a crește nivelul consumului, satisfăcând nevoile imediate și dorințele, iar o</i></p>	3

	<i>altă parte poate fi economisită pentru utilizări viitoare, adică economii la moment.</i>	
8.	<p>Costul de oportunitate pentru factorul muncă reprezintă:</p> <p>a) utilitatea acestui factor; b) salariul în utilizare curentă; c) salariul în cea mai avantajoasă utilizare alternativă; d) productivitatea marginală a muncii.</p> <p><i>Costul de oportunitate reprezintă valoarea celui mai bun alternativ renunțat atunci când se ia o anumită decizie. În cazul factorului muncă, acest cost de oportunitate se referă la salariul pe care o persoană l-ar putea câștiga în cea mai avantajoasă utilizare alternativă a timpului său și a abilităților sale.</i></p>	3
9.	<p>Excedentul balanței comerciale a unei țări este de 10 miliarde dolari. Dacă exporturile țării au fost în perioada considerată de 60 miliarde dolari, atunci importurile țării au însumat:</p> <p>a) 20 miliarde dolari; b) 30 miliarde dolari; c) 40 miliarde dolari; d) 50 miliarde dolari.</p> <p><i>Excedentul balanței comerciale este diferența dintre exporturi și importuri. Dacă excedentul balanței comerciale este de 10 miliarde de dolari și exporturile sunt de 60 miliarde de dolari, atunci importurile trebuie să fie mai mici decât exporturile pentru a obține un excedent.</i></p>	3
10.	<p>Ana-Maria își analizează sistematic cheltuielile. Când prețurile produselor alimentare s-au redus cu 5%, ea a majorat cantitatea procurată a acestora cu 7%. Într-o astfel de situație:</p> <p>a) cererea este relativ inelastică și cheltuielile Anei-Maria se vor majora; b) cererea este relativ elastică și cheltuielile Anei-Maria se vor reduce; c) cererea este relativ elastică și cheltuielile Anei-Maria se vor majora; d) nici un răspuns precedent nu este corect.</p> <p><i>Dacă prețurile produselor alimentare scad cu 5% și cantitatea procurată crește cu 7%, acest lucru indică o cerere relativ elastică. Acest lucru înseamnă că consumatorii sunt sensibili la schimbările prețului și vor cumpăra mai mult atunci când prețurile scad.</i></p> <p><i>În această situație, deși prețurile scad, creșterea cantității procurate compensează parțial această scădere, ceea ce ar putea duce la o creștere a cheltuielilor totale. Cu alte cuvinte, chiar dacă plătesc mai puțin pentru produsele alimentare, Ana-Maria poate cumpăra mai mult, astfel încât cheltuielile totale să crească.</i></p>	3

IV. Probleme (rezolvați și argumentați răspunsul) (15 p.)

1. 4.1. Un împrumut de 60000 u.m., rambursabil în tranșe anuale egale, este accesat pentru 5 ani la o rată a dobânzii de 12 %. Determinați datoria rămasă de plată după primii 3 ani. 15

Se da: $S_0=60000$ u.m;
 $n=5$ ani;
 $d=12\%$

Datoria rămasă-?

1. Determinarea mărimii unei tranșe de credit: **5 puncte**

$$\text{Mărimia tranșei anuale} = \frac{60000}{5} = 12000$$

2. Calculul mărimii dobânzii pentru fiecare an: **5 puncte**

$$D_1 = \frac{12}{100} \times 60000 = 7200$$

$$D_2 = \frac{12}{100} \times 48000 = 5760$$

$$D_3 = \frac{12}{100} \times 36000 = 4320$$

$$D_4 = \frac{12}{100} \times 24000 = 2880$$

$$D_5 = \frac{12}{100} \times 12000 = 1440$$

3. Datoria rămasă pentru ultimii 2 ani = tranșa anul 4+tranșa anul 5+ $D_4+D_5=12000+12000+2880+1440=28320$

5 puncte

Răspuns: Determinați datoria rămasă de plată după primii 3 ani constituie 28320 u.m.

2. 15

	Export	Import
B	110000 \$	90000\$
C	350000\$	500000\$
Total	460000\$	590000\$

1. Definiția balanței comerciale: 2 puncte

Balanța comercială este un tablou economico-statistic în care se înscriu și prin care se compară importul și exportul de mărfuri a unei țări, pe o perioadă de timp determinată care de regulă este de un an.

2. 2 puncte

Calcularea mărimii exportului și a importului total cu țara B exprimat în dolar:

Export total țara B=50000+60000=110000

Import total țara B= 40000+50000=90000

<p>3. Calcularea mărimii exportului și a importului cu țara C în dolari: 4 puncte</p> <p>Determinarea ratei de converție a valutelor străine (euro/dolar) = $\frac{150}{300} = 0,5$ Export total țara C (dolari) = $100000 \times 0,5 + 600000 \times 0,5 = 350000$; Import total țara C (dolari) = $200000 \times 0,5 + 800000 \times 0,5 = 500000$</p> <p>4. Determinarea soldului balanței comerciale: 3 puncte Soldul balanței comerciale = Export - Import = $460000 - 590000 = -130000$</p> <p>5. Explicați rezultatul obținut. 4 puncte Operațiunile de comerț exterior sunt reflectate în balanța comercială, care reprezintă diferența dintre valoarea exportului și importului unei anumite țări într-o perioadă determinată de timp (an, semestru, lună). Conform rezultatelor problemei putem concluziona că balanța comercială a țării A cu țările B și C este pasivă (deficitară) în mărime de 130000 dolari.</p>	
<p>V. Comentarii și raționamente economice (4 p.) <i>(comentați, expuneți-vă opinia argumentată față de problema/ situația/ afirmația enunțată)</i></p>	
<p>1. 5.1. Ce reprezintă ciclul economic? Care sunt fazele ciclului economic și cum poate Guvernul stabiliza economia? 4 puncte</p> <p>Ce reprezintă ciclul economic? 1 puncte</p> <p>Ciclul economic – durată de timp determinată, în cadrul căreia activitatea economică parcurge, în evoluția sa, anumite faze ce au caracter repetabil și într-o anumită succesiune</p> <p>Care sunt fazele ciclului economic? 1 puncte</p> <p>Fazele ciclului economic:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Expansiune ✓ recesiune ✓ supraproducție (boom) ✓ subproducție, ✓ relansare (depresie) <p>Cum poate Guvernul stabiliza economia? 2 puncte</p> <p>Pentru a echilibra situația economică și a atenua procesele din economie guvernul promovează politici de stabilizare a economiei în dependență de faza ciclului economic în care se află economia. Politica contraciclică (anticriză) – ansamblul de măsuri, întreprinse de către stat, prin care se urmărește corectarea evoluțiilor ciclice excesive ale activității economice și atenuarea efectelor nefavorabile care decurg din acestea. Politicile de stabilizare economică pot avea următoarele obiective: obținerea unui PIB apropiat de cel potențial, un somaj cât mai apropiat de cel al ocupării depline, diminuarea inflației și echilibrul balantei de plăți. Politicile contraciclice se aplică diferențiat în cadrul unui ciclu economic în raport cu scopurile promovate.. De ex. în faza de expansiune este promovată politica de reducere sau stopare a activității economice (politica STOP) , dar în faza de</p>	

	recesiune guvernul va promova o politica de relansare și de stimulare a activității economice (politica GO).	
2.	<p>1.1. Cum influențează salariul ocuparea forței de muncă?</p> <p>Prețul care echilibrează piața forței de muncă este salariul.. Salariul (Remunerația) este cantitatea de bani plătită în schimbul muncii prestate. Este, de obicei, principala formă de plată asupra căreia se concentrează angajatul și angajatorul ca parte a negocierii contractului de muncă.</p> <p style="text-align: right;">2</p> <p>puncte</p> <p>Statul reglementează salarizarea angajaților prin stabilirea mărimii cuantumului minim garantat a salariului în sectorul real, precum și unele norme și garanții de stat: plata sporurilor de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile, plata orelor de noapte, plata orelor suplimentare, plata pentru orele de staționare și aflare în șomajul tehnic.Mărimea salariului determină activitatea pe piața forței de muncă, gradul de angajare și rata șomajului. Nivelul salariului este evaluat în dependență de valoarea minimumului de existență în țară.</p> <p style="text-align: right;">2 puncte</p>	4
3.	<p>5.2. Cum prin politica monetară este reglemntată oferta de monedă?</p> <p>Politica monetară este ansamblu de decizii referitor la modificarea ofertei monetare, orientate spre asigurarea stabilității prețurilor și optimizarea nivelului ratei dobânzii în vederea asigurării echilibrului monetar.</p> <p style="text-align: right;">1 puncte</p> <p>Folosind aceste instrumente politicii monetare este influențată oferta monetară, echilibrul pe piața monetară și echilibrul general în economie. Instrumentele politicii monetar-creditare sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rata rezervelor obligatorii • Operațiunile cu titluri pe piața deschisă (open-market). <p>Rata rezervelor obligatorii – constă în obligația (legală) pe care Banca Centrală o impune Băncilor Comerciale de a deține o fracțiune din activele lor sub formă de rezerve. (se modifică în dependență de echilibrul pieței monetare. În Moldova a fost de la 8% pana la 42.5% pentru MDL)</p> <p>Operațiunile pe piața deschisă (open-market) reprezintă activitatea BNM de vânzare și cumpărare de titluri ale pieței monetare.</p> <p style="text-align: right;">3 puncte</p>	4
4.	<p>5.3. Care este rolul statului într-o economie națională?</p> <p>Sarcinile principale, a căror realizare revine statului într-o economie națională:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Stabilirea și implementarea drepturilor de proprietate, inclusiv proprietatea intelectuală sau proprietatea privată; ❖ Reglementarea dreptului de proprietate prin legislația respectivă; ❖ Administrarea și evaluarea externalităților; ❖ Asigurarea unei concurențe loiale de piață; ❖ Monitorizare producerii de bunuri și servicii publice; ❖ Asigurarea securității economice; ❖ Asigurarea stabilității economice; 	4

	<p>❖ Asigurarea creșterii economice sustenabile.</p> <p style="text-align: right;">2 puncte</p> <p>Caracterizați 4 dintre acestea.</p> <p style="text-align: right;">2 puncte</p>	
5.	<p>5.4. Caracterizați impactul deficitului bugetar și al datoriei de stat asupra economiei naționale.</p> <p>Deficitul bugetar nu este doar problema economiilor în tranziție. Majoritatea țărilor se confruntă cu acest fenomen. Existența deficitului îi îngrijorează pe mulți economiști din următoarele motive:</p> <p>❖ Achitarea dobânzilor la datoria publică consumă o mare parte din bugetul de stat.</p> <p style="text-align: right;">1 puncte</p> <p>❖ Deficitele mari pot condiționa creșterea ratelor dobânzilor. Pentru a acoperi aceste deficite, guvernul poate împrumuta banii din aceleași surse de unde împrumută și firmele: bănci, corporații, creditorii străini. Costul împrumuturilor (dobânda) reprezintă un preț ca și oricare alt preț. Dacă împrumuturile luate de guvern contribuie doar la creșterea cererii pentru mijloacele financiare sau la creșterea creditelor de consum, ca rezultat am înregistra o creștere în rata dobânzii.</p> <p style="text-align: right;">1 puncte</p> <p>❖ Deficitele și investițiile private. Dacă guvernul împrumută cu scopul de a-și finanța deficitul, el folosește mijloacele pe care firmele le-ar putea investi în activitate productivă. Mai puține investiții în producție și utilaj înseamnă mai puține locuri de muncă. Investițiile nerealizate vor duce la diminuarea ritmului de creștere a productivității muncii, ceea ce prin urmare stopează creșterea venitului personal. Are loc așa-numitul „efect de substituție” a sectorului privat de către cel public. Se mai numește acest efect <i>Efect de evicțiune (crowding – out)</i>.</p> <p style="text-align: right;">1 puncte</p> <p>Deficitul bugetar și inflația. Pentru a-și plăti datoriile Guvernul poate pur și simplu să tipărească banii de care are nevoie. Ca rezultat ritmul de creștere a masei monetare va depăși</p> <p style="text-align: right;">1 puncte</p>	4